

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan dopoldan.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/1, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Inserati: Enostopna petletna 60 vin., pogojen prostor 1 K; razglašeni in poslani vrstica po 1 K; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Posamezna številka 40 vianjev.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto 72 K, za pol leta 36 K, za četrt leta 18 K, za mesec 6 K. Za Nemčijo celo leto 77 K, za ostalo tujino in Ameriko 84 K. — Reklamacije za list so poštne proste.

Upravištvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/1, Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Le tako naprej.

Članek o sarajevskih dogodkih, ki smo ga objavili v pondeljki izdaji, je zbudil pri oni javnosti, ki ni še izgubila, vkljub škandalozni organizaciji gonji raznih libelističnih »listov«, zmisel za poštenost in za pravo demokracijo, veliko senzacijo. Dobili smo nešteto pism iz raznih krogov, ki nas ogorčeni ali preplašeni povprašujejo, če je v sedanjem času v ujedini in »demokraciji«¹ Jugoslaviji, za katero smo se tako vneto bojevali, sploh kaj takega mogoče. Precizna in objektivna dokumentacija naših poslancev ss. Bukšeg in Petelan, ki sta bila na licu mesta in ki sta se po informirala o stvari pri vseh činiteljih, tudi pri poštenih in objektivnih meščanskih politikih, odgovarja žalibog goli resnici. Povedati moramo, da je še veliko hujših stvari, o katerih nismo hoteli govoriti iz usmiljenja do javnosti, o katerih se bo pa obširno in brez pardona govorilo v Narodnem predstavništvu. Ob tej priliki pridejo na dan stvari, ki so vnebovpijoče. Pred začudenim svetom se bo razgrnilo neusmiljeno strašno sliko neverjetnih dogodkov.

Osupnili smo ob tem pojavu, in mislili smo, kaj more vse roditi politika nasilja, ki jo zagovarjajo gotove meščanske stranke. Pribeževati si je s tem zasigural večno slavo. Slava njemu, slava njegovi stranki!

Da je dokumentacija naših poslancev do pičice resnična in da imajo v rokah veliko nepobitnega materiala, nam pove nalogovornejši dejstvo, da so že razni uvideni meščanski politiki, obložili razne naše poslance s prošnjo, da naj bi razkritja v Narodnem predstavništvu z ozirom na zunanji položaj zaenkrat opustili. Da se je moralo vse te želje kratkoma odkloniti, se razume. Povedati se jim je, da ko likor jim je znano, je itak zunanji svet o dogodkih temeljito poinformiran, in da je pričakovati, da pride stvar v vse evropske in ameriške liste. Kaj si bo svet pri tem o naši modri politiki mislil, ni treba še posebej poudarjati. Val ogorčenja bo šel po celem svetu...

Le tako naprej, gospodje, sadovi vašega dela ne bodo izostali.

S tako politiko bo red v državi za vse večne čase...

Včerajšnji »Narod«² se je čutil menda pri stvari prizadetega, pa je napisal članek, ki je v svoji konfuznosti vendarle dragocena izpoved. Sam uvideva, da mora politika nasilnih sredstev, kakor jo je doslej zagovarjal, voditi neizogibno do takih polavov, pa govori zato nekako... v preteklem času, četudi, metem ko neveljavno priznava, da je naše poročilo »recimo resnično«, takoj dostavlja, da je stvar bistveno drugačna, in da se je moralo intervenirati z orožjem. Intervenirati z orožjem proti komu in zakaj? Ali so

morda kje kaki neredi? Po vaših meščansko-liberalnih načelih je treba takozvane subversivne elemente preganjati, iztrebiti, dobro, ali ne zadostuje zato aretacija, ali je treba tudi intervencije orožja, puškinih kopit, batin, itd.?

»Narod«³ navidezno protestira proti »morebitnim«⁴ nasiljem, obenem se pa slastno spominja energičnih ukrepov. Ne vemo, če pomeni to zanj vzgoja državne zavesti. Vsekakor se moramo čuditi njegovi predznosti, ko pravi, da bo treba skrbeti, da se taka tiranija ne ponovijo. Saj vendar ve, da so ti dogodki delo Pribeževca, tistega Pribeževca, ki je menda njemu in njegovi stranki vzor vseh vzorov. Kar se tiče preiskave, pa naj le počaka na tozadevno debato v Narodnem predstavništvu...

Sicer nas stvar skoro še vse bolj interesira iz drugih razlogov.

Prozorno je, da stremlje pisane gotovih listov močno za tem, da pride tudi pri nas do takih pojavov.

Na eni strani neprestano kliče po vislicah, na drugi strani pa ovadbuško pisanje zakonitih listov, ki so prava kulturna sramota za narod. Prav nič se ne bomo začudili, če pride ob takem sistematičnem zastrupljanju javnega mnenja in drugih činiteljev, do enakih pojavov. Kar se je napisalo v zadnjih časih po raznih listih in lističih v prid javnega ovadništva in odkritega nasilja, presega že vse meje. V nekem mariborskem listu smo celo čitali, kako se je list javno bahal, da je poslal na pristojno oblast ovadbo proti socialističnemu agitatorju!

Ali nimamo zadosti redarjev, orožnikov in drugih funkcionarjev, ali ne zadostuje niti prekri sod? Ali naj prevzame sedaj slovenska žurnalistika posel javnih funkcionarjev? Bog ne daj, kajti prepričani smo, da so vkljub vsemu naše oblasti še zmirom bolj pametne in poštene nego razni »žurnalistični«⁵ mazači, profitarji in pustolovci.

Ali ni v nasprotijskih strankah nobenega poštenega in dalekovidnega politika, ki bi interveniral proti taki javni sramoti, ki ponižuje ves narod in ki utesne provzročiti ne-ljube posledice?

Toliko nizkotnih ovadb ni bilo še nikoli na Slovenskem. Obetaljo se nam časi sijajnega duševnega prepoda... Še nikoli ni slovenska javnost igrala tako klavrnega vloge.

Sicer pa le tako naprej. Mi smo mirni. Zasedujemo pozorno vse polave. Beležimo vse. Kar se je doslej v tem oziru pisalo in govorilo, velja za nas kot dokument za bodoče čase. Obračunali bomo.

Le tako naprej. Vse kar delate, je voda na naš mlin.

Maščevanje pride. Mi gledamo naprej in smo zato polni zaupanja

Mir ljudem na zemlji!

Da, mir! Ironija! Tako nekako odgovarja preprost človek in tudi pameten inteligent, kadar preno-triva današnje male in velike svetovne »politične«⁶ koncerte. Wilsonove točke, zveza narodov, malim narodom pravice, svoboda razvoja in varstvo najmanjšega družabnega člana narodov. To je bila parola, ki je vrgla evropski imperializem in militarizem pred kolena sedemkrat močnejši antanti prej kakor so pričakovali vsi tisti, ki so verovali v moč in silo Evrope. In danes kleči in plazi po trebuhu Evropa in prosi enaki imperializem in militarizem za milost.

Če premotivamo pogodbo, ki jo je predložila antanta Nemčiji, nam je vse jasno. Tiranska je ta pogodba. Če pravijo, da je Nemčija zaslužila kazni, je to laž. Kazen so zaslužili tisti, ki so hodili drug k drugemu v posete in skovali grdo svetovno vojno, tisti, ki so napravljali načrte, kako bi narode shujskali med seboj, da jih spravijo v boj zoper sosedo v svoje imperialistične namene. Sedaj bo nosil žrtve nemški narod, nemško ljudstvo, uničen bo njega gospodarski razvoj za nekaj let. Ta narod bo trpel po krivici, milijonski narod, ki ima v sebi ogromno življensko energijo. Pariški možje pozabljajo pri tem, da ta narod zopet vstane in bo iskal zadostne tam, kjer se mu je godila krivica.

Modrost pariške konference ne pozna načel, ki jih je zagovarjal Wilson. Če je predsednik Zedinjenih držav osebo še tak poštenjak, če so njegove točke izšle tudi iz njegovega prepričanja, opazamo, da jih smatra pariška konferenca je kot nekakšen neprijeten balast ter jih upošteva le tam, kjer niso interesi, ne narodni, ampak imperialistični v nevarnosti. Sicer pa se ne meni do- sti za vse lepe besede Wilsonove, ki jih je ves svet sprejel z manifestaci-nim zadostčenjem.

Pri nas meje še niso določene. Po vseh dosedanjih vesteh, katerim sicer ne moremo popolnoma zaupati, pa se baje te meje določijo tako, da izgubi slovenski narod velik del svojih pripadnikov na severu in na zahodu. Tudi to bo tiranija, če se zgodi tako kakor nam sporočajo pesimisti.

Pa ne le v narodnem, marveč tudi v gospodarskem oziru se po-kazuje ista tendenca. Antanta name-rava preplaviti svet s svojim kapitalom. Namesto militarizma bo vla-dal svet imperialistični kapital; su-žen kapitalizma postane takorekoč ves svet, suženji koaliranega antant-nega kapitala. Wilsonova načela in zveza narodov pa padejo v vodo, oziroma absolutna hegemonija pre-ide na velike narode zmagovalcev.

Tak bo mir ljudem na zemlji. Ali smo pesimisti? Morda, morda tudi ne. Gotovo pa je, da je pariška kon-ferenca blizu konca svojega dela-vanja. Zato nam nihče ne more za-

meriti, da se bavimo s tem vprašanjem. Če bo mirovna konferenca zaključila svoje delo tako, kakor pravijo poročila, kakor kaže pogod-ba, ki jo je izročila mirovna konfe-renca Nemčiji, potem ni nobenega dvoma, da ta mir ne bo mir, marveč bo le začetek nove nejevolje, nove nezadovoljnosti in končno tudi po-lom politike, ki jo vganja pariška mirovna konferenca. Ta vrhunec antantne mogočnosti in slave, mora postati za antanto katastrofalna faza v razvoju, zakaj neverjetno je, da bi zasluženi in tlačeni narodi, ljudstvo moglo in hotelo prenašati ogromno pezo pesti, ki jo položijo an-tanta vsemu svetu na ramo.

Pariz! Za krivice boš odgovor-en in narodi te bodo klicali na od-govor. Tu ni dvoma! Naša krivda ne bo, če ne zavladajo na svetu tako zaželjeni mir, pač pa bo ta krivda šla na rovaš pariški mirovni konfe-renci, oziroma njenemu imperializ-mu. Ne pogajajo se z Evropo, am-pak diktirajo in tako nasilje naj ustvari — mir? In to ni naivnost, nerazsodnost, pač pa namen. Po tem miru morajo nastati v Evropi prav take razmere, kakršne so bile pred vojno v Avstro-Ogrski v ma-lem.

In to bo velika nesreča ne le za naš narod, marveč najbrže za vso Evropo.

Brzobjavne vesti.

Jugoslavija.

Novi čehoslovaški konzulati.

LDU, Praga, 21. (ČTU.) Kakor poroča »Pravo Lidu«, bodo po pro-računu ministrstva za zunanje stvari ustanovljeni čehoslovaški konzula-ti v Sarajevu, Trstu, Reki in Za-grebu.

Po svetu.

Pogajanja za podonavsko federacijo.

LDU, Lugano, 21. (ČTU.) Po-sebni poročevalec lista »laea Nazi-onale«⁷ v Parizu piše svojem listu, da se pogajanja med Benešem, dr. Lammaschem in dr. Trumbičem, ki jih vodijo angleški diplomati v svr-ho, da se ustvari podonavska fede-racija, uspeša že tako daleč, da je vsak čas pričakovati njene sklenitve v St. Germainu z odobravanjem en-tentnih oblasti izveniši Italije. List pravi, da bo Italija še v zadnjem tren-utku porabila še ves svoj vpliv, da bi zabranila tako združitev, ki na-sprotuje njenim interesom.

Salandra podal ostavko.

LDU, Lugano, 20. (DunkU.) Po poročilih italijanskih listov sta Sa-landra in Salvago Raggi kot dele-gata podala svojo demisijsko. Kot vzrok tega koraka se navaja, da ho-čejo tirolsko vprašanje, ki so jo sma-trali že za rešeno, revidirati, ker je baje Wilson prišel do spoznanja, da se je v razumevanje pravih odnoša-iev v Meranu vrinila pomota.

Nova Avstrija.

LDU, Curih, 21. (ČTU.) Iz kro-gov, ki stoje mirovni konferenci bli-zu, se poroča, da se v avstrijsko-nemškem vprašanju še ni nič tru-nega sklenilo. Pričakovati je, da pride na vsak način do ustnih raz-govorov. Ententa namerava nazi-vati Nemško Avstrijo Novo Avstrijo.

Mirovni pogoji Nemški Avstriji.

LDU, Curih, 21. (ČTU.) Po po-ročilih nemškega izvora se sdi, da bodo obsegali pogoji, ki lin predlože Nemški Avstriji, nastopae točke: Brezpogojni odstop od zveze z

Nemčijo in opustitev vseh pripravl-na poznejšo zvezo. 2. Načelno pri-pravljenost za pristop k podonavski federaciji, pri čemur je mišljena za sedaj le gospodarska in finančna skupnost pod nadzorstvom zveze narodov. Politično se Nemška Av-strija nevtalizira. 3. Plačilo znatne volne odškodnine v zlatu. 4. Pre-vzetje vojnega posojila skupno z Ogrsko. 5. Priznanje mej, pri čemur se odtrga od Nemške Avstrije Če-ška, Moravska, znaten del Šlezije, Južne Tirolske, Koroške in Stajer-ske. 6. Ljudsko glasovanje v Zapad-ni Ogrski. 7. Ureditve notranjih raz-mer po intencijah entente. — Ako Nemška Avstrija teh pogojev ne bi sprejela, bi ji ententa zaprla dovoz živil in bi ji naložila toliko finančno breme, da bi dolgo ne mogli misliti na samostojnost.

Zakoni in odredbe Čehoslovaške.

LDU, Praga, 21. (ČTU.) V zbirki zakonov in odredb čehoslovaške dr-žave z dne 19. t. m. se razglašajo od-redba o organizaciji bankovskega odseka pri finančnem ministrstvu, dalje o prevzetju in poročevanju lombardnih in blaginjskih listkov, poročevanju žirokontov Avstro-Ogrske banke in o prevzetju na-stavljencev te banke. — Po tej od-redbi prevzame vlada čehoslovaške republike dne 22. t. m. vsa posojila na vrednostne papirje, ki so jih svoj čas dale podružnice Avstro-Ogrske banke na ozemlju čehoslovaške re-publike.

Rudniška nesreča v Lacviu.

LDU, Moravska Ostrava, 20. (ČTU.) V novem rudniku v Lacviu se je opoldne pripetila velika nesre-ča. Med 13. in pol 14. uro se je vnel premogovni prah. Sedemnajst mrt-vecev so potegnili iz rudnika, 33 ru-darjev, ki so bili zastrupljeni po pili-nu leži v bolnici. 55 oseb se pogreša.

Lokomotive za Poljsko.

LDU, Moravska Ostrava, 21. (ČTU.) Poljski listi javljajo, da pri-de te dni 35 lokomotiv v Krakov, na-kupljenih na Francoskem

LISTEK.

Aleks. Toman: »Mister in Gentleman«.

Ameriški občevalni običaji.

Anglosaksoni nazivljajo v nago-voru vsakega moškega z besedo »mister«, neomožene ženske z »miss«, omožene pa z »missis«. Naj-sibodo kakršnegakoli stanu, ta na-slov jim pristaja. Naš jezik ima zato besede gospod, gospodična in go-spa. Ako se govori o tretji osebi, se sliši večkrat: »he is a gentleman«, ali pa »she is a lady«, to je: on je žentleman, ona je lady (ladi). S tem se hoče reči, da je možki o komur se govori, posebno dobrega in lepe-ga značaja. Isto velja o gospe ali gospodični. Delavec, kmetovalec, berač, večkrat milijonar, advoka-t, minister, senator, predsednik Združenih držav, bankir — vsi ti se nazivljajo v nagovoru ali v pisavi z besedo »mister«. Zgodi se pa, da se prideva naslov gentleman kakemu

delavcu, farmerju, da celo beraču, ko se kakemu bogatini, milijonar-skemu tovarnarju, advokatu, schat-torju itd. odreka. To dobivje po-štenost, vladnost, plemenitost in druge človeške vrline. To je plem-stvo demokracije! To velja za Ame-riko. V Angliji n. pr., kjer imajo še podedovano plemstvo, beseda gen-tleman ne pomeni toliko, ker tam se z besedo »gentleman«⁸ nazivljajo vsi plemiči. In ti se vobče ne odkljujejo s posebnimi vrlinami. Zato ta na-slov v Angliji nima tiste veljave ka-kor v Zedinjenih državah.

Res, ta ameriška navada je lepa in koristna. Lepa zato, ker na-rod s tem naslovom časti samo one, ki se odkljujejo po svojih dobrih lastnostih. Koristna pa zato, ker to-na vse drugo vzpodbujevalno vpliva.

Ako je navaden delavec proti svojim bližnjim in z vsemi, s kate-riimi pride v dotiko, postrežljiv, do-brohoten, s svojimi sodelavci soli-daren in vseh stanovskih živareh, ga slednji odkljujejo že besedo gen-

tleman. Tako je z vsakim človekom v Ameriki.

Ako v gneči ulice policaj mirno in prijaznega obraza vzdržuje red, ter odgovarja na vse mogoče vprašanja radovoljno in neutrudljivo, ga ljudstvo naziva z imenom gentle-man. Ako prodajalec, prodajalka, tr-govec, jasnega očesa in v vladnim obnašanjem razkazuje vsakovrstno blago, brez da bi kazal nevoljo ali nezanimanje, ga občinstvo proglasi za gentlemana. Hišni gospodar, ki ravna s strankami potrpežljivo, pri-zanesljivo v njih malih pregreških in ni prestrog v zahtevi najemščine, če lim ugaja z malimi ugodnostimi, po-stane v očeh strank in tudi drugih ljudi žentleman. Tako je tudi z de-lodajalcem, veleindustrijcem, tovar-niškim ravnateljem, ki ravna s svo-imi delavci mirno, pošteno, pravič-no, se z njimi semtertja pogovarja o njih potrebah, se zanima za njih družinsko življenje in enako. Tudi krčmarja ali salonarja se začne na-zivati gentlemanom, če svojim go-stom vedno pošteno postreže z do-

bro pijačo, prigrizki (freelunch), če natoči kupice in reče: To je va mla-račun! Če strog, mogočen sodnik umeje obtožena s prijaznimi besedami pripraviti k priznanju delikta in ga potem z najmilejšimi besedami obsodi v desetletno ječo ali na elek-tričen stol, postane žentlemen (če tudi v očeh obsojenca, tega ne boir z vso gotovostjo trdil). Ako na smr-obsojeni zapusti svoje čevlje, klo-buk in pet dolarjev gotovega denar-ja društvu za vzgojo zancmarjene mladine, si bo pridobil naslov žen-tlemen med onimi, katere je mogel na tako tragičen način zapustiti.

Berače na ulicnem voglu, ki pu-sti svojega sina študirati na univer-ziti, svojo hčerko pa v konservatoriju za muziko, vsakdo rad priznava na-slov žentlemen, ter mu radovoljno vrže v nabiralno posodico »dajm-ali«⁹ kvorter«¹⁰ (dime = 50 vin., quar-ter = 1 K 25 vin.).

Reči se mora, da ima »sovereign people of the United States«¹¹ prav dobre pojme o temu, kar naj imenu-je dobro in kaj slabo.

Ako človek kaže drugo lice, kot ga mu je podelila narava, ga ljud-stvo zaznamuje z »damned sneak«¹² (prek — potuhnjeneč). Tako ali pa z »blackleg«¹³ (baraba) imenujejo de-lavci onega svojih sodelavcev, ki vse, kar v delavnici vidi in sliši, ne-se poslovdiju ali »foremanu«¹⁴ na nos. Kdor izda pogovore in nameravane načrte glede nizke plače, dolgih ur, slabega materiala, zmot in preva-ranj v škodo delavcev pri številje-nju ali tehtanju izvršene robe, ter načrte nameravanega štrajka, ta si pridobi prei omenjene pridevke, po-leg tega pa pride na »black list«¹⁵ (črno listino), kar mu onemogoči do-biti delo v organizirani delavnici.

Slovenci ne upoštevamo med onimi, ki so gospodski oblačeni, zna-čajnosti, njih duševne in srčne vrli-ne. Kdor ima pač več bogastva, več plače, višjo stopinjo, ta je večji ali manjši gospod. Če naše gospode merimo z ameriškim merilom, jih ostane kaj malo žentlemenov. Žen-tlemenstvo more le tam uspevati, kjer se že mladini vceplja čutje do

Poljski deželni zbor.

LDU. Moravska Ostrava, 20. (ČTU.) V sobotni seji poljskega deželne zboru je podal ministrski predsednik Paderewski obširno poročilo o svojem delovanju v Parizu. Nato je ostro govoril poslanec Daszynski, kritikujoč poljski narodni komitej v Parizu ter predlagal: Poljska pripozna pravico samoodločbe narodov in pozdravlja stremiljenja Ukrajincev po državni neodvisnosti. Parlament je pripoznal, da je z nemško-poljsko mejo, ki jo je določila mirovna konferenca, zadovoljen in da obstoja na dogovoru, ki je bil sčasoma sklenjen med narodnim svetom v Krakovu in narodnim odsekom v Pragi.

Poljska kriza rešena.

LDU. Moravska Ostrava, 20. (ČTU.) Listi poročajo iz Varšave: Kriza, ki je po demisiji Paderewskega grozila prekiniti odnose med Ameriko in Anglesko, je odstranjena na povoljen način. Litvancem se je pripoznala pravica samoodločbe in demisijo ministrskega predsednika je odklonil parlament enoglasno. Po dvehurnem posvetovanju voljskega in zunanjega odseka je bila sprejeta nastopna resolucija: Glede Vzhodne Galicije ugotavlja poljska vlada, da je ta dežela celokupen del poljske države in da je poljsko-ukrajinski konflikt notranja zadeva republike. Glede Litvanske odobrava parlament ljudsko glasovanje na litvanskem-belo ruskem ozemlju. Glede tešinskega okrožja in Slezije vztraja parlament na demarkacijski črti z novembra 1918 z gotovimi popravki v interesu Poljske kot definitivni češki mej. Po sprejetju tega predloga po parlamentu se vrne Paderewski v Pariz.

Lenin in Trockij v Kovelu.

LDU. Moravska Ostrava, 21. (ČTU.) »Gazeta Polska« poroča, da je sedaj skoro vsa Ukrajina zasedena z boljševiškim četami. Nezasedeni so samo okraj Luck, Kovo, Ostrog in deli okrajev Žitomir in Kovel. Boljševiki so že prekorajčili mejo vzhodne Galicije in se bližajo Tarnopolu. Nameravajo se združiti z Madžari. Lenin in Trockij sta prišla v Kovel.

Bela Kun o ogrskem narodnostnem problemu.

LDU. Sopron, 20. (DankU.) OKU. poroča: V popoldanski seji zahodno-ogrskega okrožnega sveta, je imel ljudski komisar Bela Kun govor, v katerem je izjavil: V ogrskem svetu ni nikakršnih narodnostnih problemov. Tudi v Nemški zahodni Ogrski so nemški buržoazji ravno taki nasprotniki nemškega proletarijata in kmetovstva, kakor madžarski buržoazji nasprotniki madžarskega proletarijata in kmetov. Mi nismo proti Nemški Avstriji, pač pa smo nasprotniki kapitalistov. V tretji internacionali smo zbrani vsi revolucionarni proletarci. To je naš odgovor na takozvano gibanje, ki stremi po združitvi z Nemško Avstrijo. S proletarci vseh dežel korakamo skupno proti vsem kapitalistom sveta. (Burno odobravanje.) Govornik preide potem na gibanje, ki stremi po združitvi in izlazi, da ima to gibanje edini smoter spraviti najlepši del Ogrske pod stari larem kapitalizma. — Nato je bil izvoljen tridesetčlenski odsek za vodstvo tekočih zadev ter sprejet predlog, v katerem okrožni svet protestuje proti vsaki imperativni locitvi nemških okrajev od Ogrske.

Proučevanje o krivdi svetovne vojne.

LDU. Nauen, 20. (Brezlično.) Da proučijo vprašanja o krivdi vojne dobrega in lepega in kjer je dah svobode in napredka vse družabne razrede spoili v eno enako čutečo enoto.

V plemenito očrtanli liniji se dvigule »bela hiša« v Washingtonu. Pred njo je velik javen prostor, na levo, desno in v ozadju pa lepo urejeni nasadi cvetja in drevja. Poslopje je od mramora, snežno belo in brez ornamentalnih okrasov. Nobena ograja ne loči kraja, kjer stanuje in vlada najmogočnejši vladar tega sveta. Nobena straža ne zabranjuje vhoda v »belo hišo«. Kdor hoče, stopi vanjo, da si jo malo ogleda. Kako stanuje »mister president«. Civilno črno oblečeni služabnik, na katerega obiskovalec naleti na stopnicah, v prijaznih besedah pove, da ima »boss« (gospodar) navadno dosti opraviti, da ga pa, če obiskovalec pride kako sredo od 10.—12. ure predpoldne, lahko pozdravi in mu stisne roko.

(Dolje prih.)

so delegirani v Versailles profesor Hans Delbrück, profesor Max Weber in grof Montelas. Kakor doznajajo listi, se bliža posvetovanje o nemških protipredlogih svojemu koncu. Vsa materija je bila razdeljena po specialnih strokah, ki jo je predelavalo pet odsekov. Načrti teh posameznih odsekov so sedaj v bistvu dokončani ter jih je deloma tudi že odobrila državna vlada. Dosedanje načrte so v Spaali proučevali državni minister za zunanje zadeve grof Brockdorff-Rantzau in ministra Dornburg in Wissal in državni podtajnik Töpfer, ki so v to svrhu prišli iz Berlina. Pripravljajo nemški odgovor o Vzhodnem vprašanju, o Alzaciji - Loreni, o obsegu nemških obveznosti glede povrnitve škode in o ravnanju z nemško zasebno posestjo v sovražnem inozemstvu. Istotako pripravljajo odgovor na izjavo Clemenceauja o mednarodni ureditvi delavskega prava.

Kazensko zasledovanje bivšega kralja Konstantina.

LDU. London, 21. (ČTU.) »Daily Mail« poroča: Na predlog Venizelosa je komisija v Parizu sklenila kazensko zasledovanje bivšega grškega kralja Konstantina po sodišču alijancev.

Čehi za Italijo.

Prejeli smo: Praški list »Le Rapport Quotidien« prinaša 7. t. m. izvirne izlistov »Češke Slovo« in »Narodni Politika«, ki pritrjujejo Wilsonu, da naj Italija dobi v Istri vojaško-obrambne meje, češ da so znane neitalijanske skupine te dežele tesno zvezane z usodo laškega naroda. Zato, da je čisto v redu, da se ti slovenski prebivalci priklonijo italijanskemu ozemlju. Pristavlja, da je položaj čeških Nemcev popolnoma podoben. Bratje Čehi, ki tako radi poudarjajo »Zvestoba za zvestobo«, bi bili lahko vsaj malo objektivni, ako nas že nočejo podpirati v naših pravičnih težnjah. Od naše strani se je ravno bratom Čehom tekem te dolge mirovne konference opetovano dokazovalo, da ne gre primerjati avtohtonih Slovencev in Hrvatov v našem Primorju s priseljenci in Nemci na Češkem in da torej tudi ne gre zahtevati, oziroma odbravati za ene in druge enake usode. Nasprotno, ako je v redu, da se nad dva milijona Nemcev na Češkem pridruži češki državi, ker so se na češki zemlji pozneje naselili in ker bi bila ločitev iz gospodarskih ozlov nemogoča, je menda tudi pravično, da se 90.000 Italijanov v Istri pridruži 300.000 Istrskim Slovincem, ker so se Italijani na tem ozemlju naselili kasneje kot Slovenci in ker Istrska gospodarsko ne spada v Italijo, temveč v Jugoslavijo. Imenitno je tudi ako govorijo češki listi o Istrskih Slovanli kot »znatnih neitalijanskih skupinah«; ali si morda predstavljajo, da tvorijo 300.000 Slovanov nekatere jezikovne otoke v morju 90.000 Italijanov? Ponavljamo: Bratje Čehi, ako nas ne morete ali nečete podprati, ostanite vsaj nevtralni. »Zvestoba za zvestobo«!

Orožne vaje.

Podpore svojcem vpoklicanih. — Vlaganje prošni. — Koliko prejme družina vpoklicanca podpore?

Deželna vlada za Slovenijo je v eni zadnjih sej sklenila, da se svojcem k orožnim vajam vpoklicanih vojakov dovoli za dobo orožne vaje prispevek za preživljanje po določilih naredb z dne 15. januarja 1919, št. 219, oziroma naredb z dne 2. aprila 1919, št. 434, odstavek III. Tudi za vlaganje prošni veljajo določila teh dveh naredb.

Ker marsikateri naših sodrugov ni glede tega na jasnem, oziroma ljudstvo ne pozna teh dveh naredb deželne vlade za Slovenijo, hočemo seznaniti naše somišljenike z navedbami in jim pokazati pot, po kateri pride rodbina do tega, da se ji za časa odsotnosti vzdrževalca nakazuje državna podpora za preživljanje.

Naredba Narodne vlade SHS v Ljubljani št. 219 z dne 15. januarja 1919 se glasi: Člen I. Izpreminja se zakon z dne 27. julija 1917 z veljavnostjo od 16. januarja 1919 dalje sledeče: § 1. Stalna podpora se določi na 1 K 20 vin. dnevno, oziroma 1 K dnevno, ako svojci, dasi je opravičenost do prispevka docela dana, vendar niso povsem brez zaslužka in dohodkov. Najvišji dnevni prispevek vseh oseb skupnega gospodarstva je znižan na 8 K dnevno, oziroma ob prej omenjenih razmerah (če družina ni povsem brez zaslužka in dohodkov) na 6 K dnevno. — § 2.

in 3. razpravlja o podpori svojcem padlih, pogrešanih in invalidov ter o sestavi komisij, v katere imenuje finančna deželna oblast še po enega zastopnika.

Člen II. Na podlagi tega so se vsi prispevki za preživljanje in amerikalanske podpore začasno ustavile s 15. januarjem 1919. Za vse te so se morale napraviti nove prošnje.

Člen III. Kdor hoče izza dne 16. januarja 1919 nadalje prejemati prispevek za preživljanje, mora vložiti pri pristojnem davčnem uradu prošnjo, na kateri potrdita občinski in župni urad:

1. da je vpoklicanec v vojaški službi naše države;

2. da je vzdrževatelj-vpoklicanec preživljal sebe in družino le z mezdnim zaslužkom, odnosno s svojo plačo;

3. da so svojci vpoklicančevi brez zaslužka in dohodkov, ali pa da bi se navzlic svojim zaslužkom in dohodkom brez prispevka nikakor ne mogli preživljati.

Člen IV. In V. govorita o takratnih razmerah glede podpor za preživljanje in amerikalanskih podpor in tu ne prideta v poštev. Obenem se izreka vse prejšnje navedbe za neveljavne. — Važen bi bil le zadnji stavek člena VI., ki se glasi: Da bi bila brez izplačila te podpore podolancu resno ogrožena prehrana bosta morala občinski in župni urad pred vsakim izplačilom potrditi posebe.

Naredba celokupne deželne vlade za Slovenijo št. 434, z dne 2. aprila 1919, odstavek III. se glasi (navajamo le ono, kar pride v poštev pri podpori za preživljanje glede orožnih vaj):

1. Pogoj, da je vzdrževatelj-vpoklicanec preživljal sebe in družino le z mezdnim zaslužkom, je smatrati tako, da so izključene od podpore tiste rodbine, katere lahko tudi po vzdrževalčevem vpoklicu nadaljujejo delo, ki je bilo za rodbino pred vpoklicem vir zaslužka, oziroma bi bilo vir zaslužka, da vzdrževatelj ni bil vpoklican.

Pri presojanju potrebnosti svojcev je postopati vobče tako, kakor je odredeno v odstavku II.

Tistim rodbinskim članom, katerih preživljanje je nemogoče, je priznati podporo v popolni izmeri (1 K 80 vin., oziroma 1 K 60 vin.), onim, katerih preživljanje je mogoče le deloma, pa v nižji izmeri (1 K 20 v., oziroma 1 K).

2. Prošnje se vlagajo pri davčnih uradih.

Citiramo še par vrstice iste naredb II. odstavka, kjer se daje navodila, kako je postopati pri preiskovanju potrebnosti:

Pri preiskovanju potrebnosti je postopati strogo. Potreben je človek, ki je brez zadostnega dohodka in ki se brez podpore ne more preživljati. Lastni zaslužek, begunska podpora, sploh vsi dohodki iz kateregakoli naslova naj se pri preiskovanju potrebnosti brez ozira na morebitne prejšnje drugačne zakone upoštevajo kot dohodek. Tako je mogoče z ozirom na izdaten zaslužek enega ali več članov skupnega gospodarstva odrediti podpore ne samo tem članom, ampak tudi še enemu ali več članom skupnega gospodarstva, ki so sicer brez zaslužka, za katere pa tudi še zadostna izdaten zaslužek prvih. Popolna oskrba v begunskih taboriščih izključuje pravico do podpore. — Zoper odklonitev izplačila se lahko pritožijo stranke tekom 14 dni na pristojno vzdrževalno komisijo.

To bi bil izvleček iz naredb deželne vlade za Slovenijo, ki pa popolnoma zadostuje, da se morejo naši sodrugi orientirati, kedar in v koliko so upravičeni do podpore. Da se jim pa delo olajša, navedemo par primerov:

1. Mizarski pomočnik N. N. je moral 10. maja odriniti v vojaško službovanje (na orožne vaje). Je oženjen, oče štirih otrok in ima pri sebi svojo mater. Žena napravi prošnjo na davčno oblast, da se ji prizna podpora za preživljanje za časa moževe odsotnosti. Dohodkov nima družina nikakih, premoženja nič. V tem slučaju je opravljena družina do sledeče podpore: Žena, 4 otroci, mati (6 oseb po 1 K 60 vin. na dan = 9 K 60 vin.), vsled odredbe št. 219 pa dnevna podpora ne sme znašati nad 8 K, torej samo 8 K in 9 K 60 vin. — Opozorjamo, da je podpora 1 K 80 vin. mišljena za Ljubljano, 1 K 60 vin. za deželo.

2. Ljavar N. N. iz Ljubljane odrine s 7. majem na orožno vajo. Je oženjen, ima 7 otrok. Žena ima postanski zaslužek 3 K dnevno. Vloži prošnjo za podporo. Njen zaslužek se vpošteva pri podelitvi podpore. Ker je rodbina velika, ji gre 8 K na dan.

3. Bajtar N. N. iz ljubljanske okolice, ima malo hišico in njivico. Komisija bo upoštevala stanovanje in odmerila manjšo podporo. Mogoče tudi to, da žena pri poljskem delu lahko nadomešča moža, posebno če ni primorana, vzeti si v dno tujih oseb. Itd.

Končno pripominjamo še tole: Vloži naj se prošnja na pristojni davčni urad. Županstvo in župni urad naj potrdita, da je vzdrževatelj rodbine v resnici odšel k orožnim vajam in da rodbina nima premoženja niti drugih dohodkov (oziroma koliko). Prošnje so kolka proste. — Priziv proti odklonu davčnih oblasti je dovoljen na glavno vzdrževalno komisijo v Ljubljani.

K koncu bi apelirali le še na davčne oblasti, da prošnje hitro rešujejo, kajti delavno ljudstvo je iz mozgano do zadnjega vinarja in bo v času odsotnosti vzdrževalcev rodbine navezano edino na te itak premajhne podpore. Upamo, da v tem oziru ne bo pritožb in da bo tudi deželna vlada gledala na to, da stvar hitro in gladko gre naprej.

Iz Slovenije.

Iz Spodnje Šiške.

Kralj Matjaževa družba se prav pridno razvija in je naša posebno pri »Zvezarjih«, veliko pristašev. V zadnjem času je bilo na najglasnejši način denunciranih več sodrugov iz kurilnice na državni železnici in to od članov »Zveze jugoslov. železničarjev«, ki je istočasno tudi podružnica »družba Kralja Matjaža za Šiško«. Člani tega društva se tako daleč izpozabijo, da hodijo v javne lokale volniti in nategavati ušesa, da slišijo, kaj se pri tej ali oni mizi govori, da potlej po svoji podlosti, na poseben način poročajo. Sodrugi! Vzdržujte se lokalov, kamor zabaja ta nečedna družba! Vzdržujte se nepremišljenih govoric, paziti pa posebno na one gospode tovariše, ki so vam javno kot denuncijanti znani! V »društvu Kralja Matjaža«, je vpisan tudi gosp. strojevodja K. in njegova gospa, katere se je v družbi v »Belviju« izrazila, da ona pazi, kaj da se govori in da naznani vsakega policiji. Ta bi bila lepa, da bi elementi »ala« R. strojevodja in gospa bili naši stražarji! Ne boš Kralj Matjaž! Poskrbeli bomo, da bo ta dvojica prva deležna tvojih klofut. Vam na, gospod in gospa, R. pravimo: Varujte se! Ni še v veljavi amnestije za grehe, katere imate na vesti iz stare Avstrije in nove Jugoslavije, in sedaj, ko vemo s kom imamo opraviti, vas bomo ob prvem slučaju denuncije neusmiljeno razkrinkali.

Ne bo vam gospa, pomagala nobena omedlevica! Zaigrali vam bomo eno na glasovir, da si boste zapomnili.

»Društvo Kralja Matjaža« opozorjamo na ta nova člana, ki utegneti biti bujno cvetečemu društvu še nevarna.

Litla.

Na zadnjem shodu, v katerem smo že poročali, se je ustanovilo tudi kraljevo pol. organizacijo naše stranke. V odbor so bili izvoljeni sledeči sodrugi: Predsednik: Skrgat Leopold, ogibni čuvaj v Litli. Blagajnik: Stopar Jožef, topilničar. Tajnik: Tomažič Jožef, predelavec topilnice. Odbor: Okrogar Anton in Tomše Andrej.

Mojsstrana.

V nedeljo 18. maja ob 15. uri se je vršil v Mojsstrani v gostilni pri Šmercu ustanovni občni zbor podružnice konzumnega društva za Ljubljano in okolico. Shod je otvoril sodrug Črnologar iz Jesenic, ter obrazložil namen shoda. Nadalje je v jedrnatem govoru, sodružica Urbančeva, članica načelstva konzumnega društva za Ljubljano in okolico, obrazložila namen konzumnih organizacij v splošnem. Povedala je, kako so se začela snovati prva konzumna društva na Angleškem, kjer so danes najbolj razvita, odkoder so se potem razširila dalje po Nemčiji in Rusiji kljub vsem težkostem. Oplatala je tudi razvoj konzumnih društev pri nas na Slovenskem, kjer ima konzumno društvo za Ljubljano in okolico že 14 podružnic.

V odbor so bili izvoljeni naslednji zadrugi: Janez Košir, Gregor Klančnik, Franc Rabič in Franc Smolek; kot namestniki pa Jerole, Marija Purkštal, Reza Dovžan in Gregor Zima.

Strnišče pri Ptutu.

Politični odbor in odbor strokovne organizacije sta sklenila ustanoviti v begunskem taborišču čitalnico, ki bo namenjena v prvi vrsti

mladini. Stalnici se bodo vršili redni večerni sestanki, po možnosti tudi predavanja. Sodrugu priporočamo, da se že sedaj pripravljajo za ustanovni shod, ki se vrši v kratkem.

Za člane politične organizacije

Namesto dosedanjega blagajnika sodruka Legiša, ki je šel k vojakom, je imenovan za blagajnika sodrug Avgust Pavlin, zidar Bar. 2.

Jesenice.

V »Narodnem socializmu« piše: Jesenice delavec, ki ga dobro poznamo o socijih in bruha jezo, nas blaži in laže, da nas je protežirala tovarna na vseh koncih in krajih. Pravi, da smo bili člani vseh nemških vojaških društev, da nas je tovarna ob izbruhu vojne vse oprostila itd. Ali prijatelj delavec, ki bluješ na svoji sotrpni ogenj in žverlo, in ki si bil ob izbruhu vojne tudi član socijev — morda le za to, ker si hotel uživati kot egoist koristi naše organizacije, — ti pač dobro veš, da lažeš in veš, koliko sodrugov je odrinil prvi dan na vojno. Znano ti je, da niso naši takratni sodrugi manifestirali ob padcu Beograda! Spominjati se, da se z nemškimi vojakmi, ko so šli skozi Jesenice, mi nismo bratili in da je bila to neke druge vrste gospoda, ki jih je iskreno pozdravljala v svojih hotelih in restavracijah. Povemo ti samo to! Bodi previden in ne hodi na plan, ker ti zna biti žal! Mogoče boš poznal nekega R., ki je še v stari Avstriji moral oditi k vojakom, kako da je bil patrijotično navdušen! Ves povit s trakovi in okinčan s šopki je šel v boj za habsburškega krvoloka. Ali mogoče veš, kako je omenjeni stražil ob razsuli Avstrije za jugoslov. rekvirirano blago? Zakaj je šel stražiti na Plavnino pod pogojem, da ne pride v boj z Nemci? In ko se mu je plača redčila, da je prišel rajši v žrebelj? Da ste šli stražiti 4. maja na kolido v Medji dol je bilo brez potrebe, ker so vas takoj spodili domov. Blatiš tudi s. Gabriela. Ali ti ni morda dobro znano, koliko težko je imel, da je spravil dotične delavce, ki so šli k narodni obrani, meseca prosinca nazaj v delo? Ali se je od vas kateri le malo pobrigal za nje? Koliko se je trudil, da je spravil nekega delavca iz tovarne na Dobravi v savsko tovarno! Za uslugo pa sedaj zabavlja! Prijatelj delavec! Le resnico in ne zaviljanj in laži! Prvič mora biti človek pošten in značajan, si rekel pred nedolгим časom. Ali glej, vsega tega v tvojem članku — ni! To veš ravno tako dobro ti, kakor mi! Da ti ne lepo, boš gotovo moral priznati!

Novo mesto.

Gospodje od »Zveze« v prometni pisarni na kolodvoru, kaj radi boro »Napreje!« Mi bi ne imeli nič zoper to, če bi ga tudi poštno plačali, ali pa izposodili. Za prvo je sicer malo težko, ker bi jim to »Zveza« zelo zamerila; za drugo, če si »Napreje« izposojujejo, pa je to predno vam ga kdo posodi, smo pripravljeni, da vas ne izdajamo, če se hočete v zanaprej toliko poštenosti zavedati, da oddaste »Napreje« ko ste ga prebrali, dotičnemu, ki plačuje naročnino! — Več naročnikov »Napreja«.

Pragersko.

Dolgo smo trpeli in ponižno čakali odreditve ali zamen. Prisiljeni smo, da govorimo še vedno o postopanju nemških predstavnikov. Ni dovolj, da se je pred in med vojno delalo z ljudmi nepostavno. Bivši »Reichsbändlerji« izkoriščajo še vedno ljudi, kjer le morejo. Tako so morali delavci ravno 1. majnika delati in ko se je vodstvo vprašalo, zakaj se jim ni pustilo praznovati, so se izgovarjali, da morajo izprazniti vozove, katere se je pa drugače pustilo po 2 ali celo 3 dni v kurilnici. Kdor se tem gospodom prikupe na ta ali drug način, uživa vse udobnosti, ki so drugim tuje. Zalibog so zraven vodstva tudi nekateri priljubljeni strojevodje, ki so bili v kritičnih časih odvisni od vodstva. Saj tam so dobili, če je kateri bil v luči stisk, kar so hoteli, dasiravno ni bilo za ostale uslužbenke ničesar, ali pa se je celo pri njih prihranilo, da le trobijo naprej v njihov rog. Nikakor niti ni ugajal 8urni delavnik pri kurjačih. Seveda, gospodje bi radi že danes nosili bele rokavice in ne ponislijo, da je kurjač, ki je organiziran v soc.-dem. organizaciji, tudi človek. Opravičati mora vsa najtežavnejša dela ob tako slabih hranil. Le tako naprej, prejšnjes bo prišel tudi za vas plačilni dan, kakor za vse one, ki ne spoznajo težnje in pravice delavstva. — Omeniti moramo tudi še našo aprovacijo. Med vojsko so se odnašale vreča za vrečo po neravnem potu iz kurilnice. uslužbenec

so pa morali z ogorčenjem pomagati, da so gospodje izvrševali verne kupčije, sami so pa morali stradati. Ne bomo več razmišljali preteklih časov. Zahteva se pa sedaj, da se izvoli nadzorstvo, ki bo lahko ljudi prepričevalo o poslovanju odbora. V drugič naj se pošlje bolj zanesljive ljudi po živila, da ne bo zopet kaj zmanjkalo, kakor sedaj sladkor, kar smo morali mi sami kupiti na ceni. Zadnji čas je, da obratno nadzorništvo napravi v tem gadjem nemškutarskem gnezdu red.

Prošni čuvaji na progi Pragersko-Zidani most smo menda največji trpin. Delati moramo službo skupno celih 16 ur. Vsakemu najslabšemu delavcu, cestnemu pometaču, se godi bolje. Vsi so bili deležni novih odredb o zmanjšanju delovnega časa, edino nas se pusti v nemar. Vseled tega zahtevamo, da se tudi nam dovoli ugodnosti novih odredb, ter se naroči gospodom v Celju, da znižajo delovni čas od šestnajst na dvanajst ur, kar se je že povsod drugod zgodilo. Upamo, da ni naš klic kliče vpuščajo v puščavi. Gospodje, klicajte se!

Poročila iz Maribora.

Vsem zaupnikom strokovnih, političnih in gospodarskih organizacij mariborskega okrožja (to je do Spilj, Spod. Dravograda in Slov. Bistrice), ki slučajno niso dobili vabila, se sporoča, da se vrši dne 25. maja 1919 ob 9. uri v Mariboru v Mlinski ulici (pivovarna Puntigam), okrožna konferenca z dnevnim redom: 1. Volitev predsedstva, 2. politični položaj, 3. organizacija, 4. časopisje (tisk), 5. socialna zakonodaja, 6. volitev okrožnega odbora.

Z ozirom na važnost dnevnega reda se pozivlja vse zaupnike, da se konference točno udeležijo in prinesejo s seboj od organizacij izstavljena pooblastila.

Bolečine »Mariborskega advokata« po domače »delavca«.

Dne 18. t. m. se g. urednik zaležava v socialne demokrate, češ, zdaj so naenkrat navdušeni Jugoslovani, dočim zadnjič na plakatih ni bilo besede o Jugoslovanstvu...

Ljudje pač jahajo na nezapisanih besedah, ker ne morejo zatajiti, da mi dejansko vendarle delamo za Jugoslavijo. Seveda nisima za tak absolutistično »demokratski« režim, kakor ga imamo danes. Torej za tak režim navdušeni res nismo!

Več ni vredno pisati o čenčah »Mariborskega delavca«, ki končno sam prizna, da ima dandanes »bolj važno delo«. Torej je delajte, da se bo kmalu kaj videlo, kaj naprednega in demokratskega! — Sai do-
zdaj še nismo ničesar videli!

Specijaliteti državnih uradnikov.

Tu na Spodnjem Štajerskem imamo nekaj slučajev, da so pridržani naši državni službi nekateri nemški uradniki — n. pr. profesorji — ki dobivajo plače od nas in iz Nemške Avstrije, vsaj v toliko, da jim Nemška Avstrija doplača diferenco od iste boljše plače, ki jo imajo uradniki v Nemški Avstriji. — Da so nam državnim uradnikom — bog pomagaj, da smo to — obljubili izboljšanje plač s 1. majem, a do danes še ničesar izpolnili, je že stara žalostna resnica.

A da si da naša država kaj takega servirati, kakor to, da jim bankrotina Nemška Avstrija z doplačevanjem diferenc v plači, mora pokazati, koliko boljše ceni svoje državne uradnike! To je sramotno — za celo državo, zlasti pa za politiko odgovorne demokratske stranke.

Dnevne vesti.

Zaradi 25 milijonov.

Dne 19. majnika 1919 se je pričela pod okrajnim sodnikom Ant. Lajovicem velenizirana razprava zaradi razžaljenja časti. Dr. Mihajlo Rostohar, referent pri slovenski vseučiliški komisiji, je vložil dne 25. majnulega mes. po advokatu dr. Oblaku proti inženirju Huguonu Uhliru tožbo, ker je zvedel, da ga je obtoženec dolžil v odlični družbi slovenskih kulturnih delavcev v kavarni Union na nezasišani način, da se je kot voljak iz nekega poštne vlaka prilastil milijone. To je govoril koncem svečana t. l. Obtoženec zahteva zato zadoščenje ter da se inž. Uhlir kaznuje. Inž. Uhlir in njegov zagovornik dr. Vodusek podasta zagovor, v katerem upira inž. Uhlir svoje trditve in obdolžitve. V dokaz resnice se sklicuje obdolženec na inž. Frelwalda kot priča in na zapisnik pri policijskem ravnanstvu. Okrajni sodnik Lajovic je zaslusal nato pisa-

telja dr. Kraigherja, ki izpove, da mu je pravil inž. Uhlir o obdolženju dr. Rostoharja ter potrdil istovetnost dr. Rostoharjeve obtožbe na inženirja Uhlira. Dneva pa ni znal več. Istotako je izjavila priča dr. Ramovš. Dr. Vodusek napove nato dokaz resnice. V svrhu poizvedeb mu dovoli sodnik tritedenski rok in preloži razpravo.

Iz poštinih krogov.

Združenje poštinih organizacij. — Dočakali smo potrebno in zaželjeno združenje poštinih nameščencev; dovršeno je tolikrat započeto delo! Po dovršenih predpripravih in pogajanjih posameznih skupin, je sklical pripravljani odbor ustanovni občni zbor »Zveze poštinih organizacij« v Ljubljani na dan 16. maja 1919, katerega so se udeležili vsi delegiranci posameznih organizacij. Pravila, katerih zaradi pomanjkanja prostora priobčiti ne moremo, so se sprejela. Navesti hočemo le kratko namen »Zveze«. Le potom »Zveze« se bodo reševala vsa stanovska vprašanja, predlagane razne peticije. Ista hoče sodelovati kot posvetujoči faktor pri ureditvi poštne uprave in je edina zastopnica vseh poštinih organizacij v stanovskih vprašanjih na zunaj. Kratkoterminalno: V »Zvezi« se bodo koncentriralo in obravnavalo vse delo, reševalo pritožbe in spore društev in posameznikov. Ista bo izdajala strokovni list, iskala stika s stanovskimi organizacijami bratov Srbov in Hrvatov in s stanovskimi organizacijami železničarjev in svrbo enotnega dela. Vse vloge posameznih včlanjenih organizacij se morajo odsej vlagati pri »Zvezi poštinih organizacij« v Ljubljani v roke tajnika »Franc Šalehar, poštini asistent Ljubljana I.« — Včlanjene so vse poštne organizacije na Kranjskem, in sicer: 1. Maturansko društvo poštinih prometnih, računskih in čerkovnih uradnikov v Ljubljani. 2. Društvo pragmatičnih poštinih uradnikov v Ljubljani. 3. Društvo poštarijev in poštinih odpravnikov, obsega spola v Ljubljani. 4. Društvo poštinih pristavov, oficijantov in aspirantov v Ljubljani. 5. Društvo poštinih adjunktantov, oficijantov in aspirantov v Ljubljani. 6. Društvo poštinih poduradnikov, slug in selskih pismonošev v Ljubljani. — Sili odbor, v katerem so zastopani od vsake skupine po 3 člani in en namestnik, je izvolil iz svoje siede ožji odbor, in sicer sledeče g. tovariši in tovarišice: Predsednik: Urbančič Karel, poštini višji oficijal v Ljubljani; 1. podpredsednik: Ulepič Ivan, nadpoštar v Kranju; 2. podpredsednik: Primšar Peter, poštini poduradnik v Ljubljani; tajnik: Šalehar Fr., poštini asistent v Ljubljani; tajnikov namestnik: Jereb Franc, poštini adjunkt v Ljubljani; blaginjak: Modic Karla, poština adjunktinja v Ljubljani; namestnica: Cihua Pavla, poština adjunktinja v Ljubljani; odborniki: Janežič Vinko, poštini oficijal v Ljubljani, Kramar Ivan, poštini nadkontrolor v Ljubljani, Pavšič Franc, poštinar v Ljubljani, Bavdek Alojzij, poštini sluga v Ljubljani, Suštar Fr., selski pismonoša v Ljubljani; preglednika računov: Kramar Ivan in Raković Ivan. — V kratkem se skliče skupščina vseh poštinih uslužbencev v Sloveniji, na katero se bodo povabilo tudi bratska društva iz Srbije in Hrvatske. — Tovariši in tovarišice! Strnjeli smo v mogočno organizacijo. Oprimimo se je z vso ljubeznijo, požrtvovalnostjo in bratsko slogo. Če bomo složni in edini, potem nam je uspeh zagotovljen. Da pa bo v »Zvezi« vsak posameznik našel pomoč in pravico, nam jamči izvoljeni odbor!

Drobno.

— Glasbeni Matici v Ljubljani je dovolila vlada s posebnim namenom za njeno glasbeno šolo enkratno podporo.

— Enoletni trgovski tečaj. Od leta 1919/1920 nadalje se morejo otvarjati enoletni trgovski tečaji le s posebnim dovoljenjem. Sedanji lastniki trgovskih tečajev ne smejo več izdajati izpričeval, tudi ne za tekoče leto. Ojenci bodo morali polagati izpite pred izpraševalno komisijo, ki jo sestavi poverjeništvu za uk in bogočastje. Izpričevala izda ta komisija.

— Gozdarji-poduradniki. Vlada v Ljubljani je sprejela načrt naredbe, s katero se uvršča okrajne gozdarje in gozdarje uprave državnih gozdov ter gozdov verskega zaklada med državne uradnike.

— Gozdni čuvaji — sluga. Načrt naredbe, po kateri se uvrščajo gozdni čuvaji med sluga, je vlada v Ljubljani odobrila.

— Direktni osebnih vlaki Ljubljana Dunaj. Z dnem 22. majnika 1919. se med Ljubljano in Dunajem po južni

železnici vpelje zopet direktni promet osebnih vlakov tako, da bo vlak 36a (odhod iz Ljubljane ob 10.41, prihod v Maribor ob 13.04) ki je vozil do sedaj samo do Maribora, vozil iz Maribora dalje proti Dunaju (odhod iz Maribora ob 15.40). Iz nasprotni smeri bo direktno vozil z Dunaja vlak št. 35 (odhod iz Dunaja ob 21.40), ki preide v Mariboru v vlak št. 35a (odhod iz Maribora ob 10.13, prihod v Ljubljano ob 14.51). S tem je ustrezno ponovnim željam občinstva, ki mora čez Spilje potovati v inozemstvo in obratno.

— Koleknjite! — sicer koš! Vsi tisti, ki pošiljajo na belgradske urade kakoršnekoli pismene vloge, se opozarjajo, da morajo biti vse vloge kolekovane, sicer jih uradi vržejo naravnost v koš, ne da bi jih rešili. Če pa so kolekovane, se pa na vsak način vzamejo v pretres in se rešijo.

— Gledališki svet. Člani Gledališkega sveta se vabijo na sejo, ki bo v četrtek, dne 22. t. m. ob 17. uri v pisarni Matice Slovenske.

— Zasebni uradniki in uradnice. Na razna vprašanja sporočamo, da ima pristop k Društvu zasebnih uradnikov in uradnic na slovenskem ozemlju vsak, kateremu sodi značaj zasebnega uradnika. Društvo ima danes nad 1500 članov. Člani so uvrščeni v strokovne skupine, tako da more vsaka skupina nemoteno po drugih delovati v okvirju društva za svoje koristi. Dne 2. marca sklenjeni izredni občni zbor se bodo vršili koncem meseca junija, na katerem pride v razpravo nov poslovnik, ki bo nadomestoval dosedanja pravila in pravilnik glede podpor. Ker odbor krajevnih skupine v Celju, ki je prevzel nalogo, zastopati zasebno uradništvo cele Slovenske Štajerske, ne deluje, naj se zasebni uradniki in uradnice te pokrajine prijavijo naravnost v osrednji društveni pisarni v Ljubljani, Poljanska cesta št. 3. — Društvo poziva vse one člane, ki so obiskovali večerne tečaje, da se zglašajo v društveni pisarni v svrhu poravnave založene kavicje. Zajedno se prosilo vsi oni, ki so v zastanku z ukovino, da isto uredijo.

— Kje je tobak? Zadnjič smo poročali, da je policija prišla dva človeka, ki sta nakupovala po ljubljanskih trafikah in drugod tobak, da ga za drag denar prodaste v inozemstvo. In res se mora človek razjeziti, ko cenega tobaka po marsikaterih trafikah sploh ne dobi. Samo ta draga imamo, pravi trafikantinja, »onega v škattjah po 33 K«. Greš v drugo trafiko, pa dobiš tudi onega po 2 K 70 vin, če hočeš tudi več zavojev. Torej ni drugega moškega, kot da nekatere trafike delajo »kšettel«. Tu je treba malo kontrole! Saj menda trafike ne dobe tobaka, da ga potem spečalo kar »na debelo!« Tobak naj se prodaja na drobno kakor je prav!

— Dva rupa v ljubljanski okolici. Dne 14. t. m., okoli 2. ure zjutraj sta vlomila dva v srbsko uniformo oblečena in z dolgimi puškami ter nasajenimi bodali oborožena vojaka v hišo gostilničarke Franciške Dovč v Zalogu ter jo oropala za okoli 14.000 kron. Udrila sta skozi okno in vlomila tri sobe, preden sta prišla v spalno sobo gostilničarke. Eden volakov ji je nastavljal bodalo in ji zapretel z umorom, ako ne bo molčala. Preiskala sta omaro za obleko, potem pa še posteljo gostilničarke. Iz omare sta vzela 400 K in nogavice, iz postelje pa še ostali denar. Prazna listnica, v kateri je bil oropani denar, in nogavico so našli v grmu pri Zadobravi v bližini ceste. Poleg listnice je ležalo 23 kron. Na vogalu hiše gostilničarke pa 103 krone. Storiteli se zasledujejo. — Drugi rop se je dne 16. t. m., ob 11. uri izvršil v hiši gostilničarke Ane Grum na Studencu. Tu so vlomili v srbske uniforme oblečeni in z volaskimi puškami ter nasajenimi bodali oboroženi štirje roparji. Vlomili so pri zadnjih vratih ter šli naravnost v spalno sobo, kjer je bila gostilničarke s svojimi otroci. Eden roparjev je posvetil z električno svetilko po postelji, medtem ko so drugi trije namerili puške z nasajenimi bodali proti nji in zahtevali denar. Gostilničarka jih je prosila, naj ji prizaneso, ker je revna. Ko pa so roparji z orožjem še huje grozili, jim je izročila blagajno, ki je bila napravljena iz železne pločevine, nakoč so takoj odšli iz hiše, le en ropar je še četrt ure zunaj stajal, da ni mogel nihče poklicati pomoči. Roparji so krenili čez polje na vojaško vežbališče, kjer so razbili blagajno, v kateri je bilo 9000 K papirnatega in 240 K srebrnega denarja, pet srebrnih ur in štiri srebrne verižice, trije moški prstani, precej težka zlata vratna verižica, dva para ženskih uhanov in dve zlati zapestnici, več pobotnic in nekaj tobačnih pol. Roparji so po-

brali vrednostne stvari, listine raztrgali. Kam so storilci po izvršenem ropu pobegnili, se ni moglo dognati. Po izpovedbi Marije Grum in njene hčere so roparji malo govorili, in to v srbskem narečju. Dva storiča sta bila bolj maline postave v starosti od 20 do 25 let. Od teh je imel eden male brke. Vsi so imeli obraze namazane s sajami. Zasledovanje storilcev se nadaljuje.

— Kaznovani tatovi pri ljubljanskem okrajnem sodišču. Franciška Gruden je ukradla 2 predpasnika, eno krilo, 12 žepnih robcov. Grudnova ki priznava tatvine, reče ogorčeno: »Ja, jaz prisežem, da nič ne vem za žepne robcove«. — Sodnik jo je nagradil s tremi dnevi zapore. — Ivanu Vrhovšku, že predkaznovanemu zaradi tatvine, ki je ukradel koleselj, je prisodil okrajni sodnik šest tednov strogega zapore.

— Volaskemu erarju ukradeni oves. Dne 19. maja popoldne je neki službujoči stražnik opazil, da je bil odpeljan iz skladišča »Balkan« voz, naložen s 17. vrečami ovsu. Ker se je stražniku zdela stvar sumljiva, je voz ustavil ter vprašal voznika Antona Oražma, stanjujočega v Bohoričevi ulici št. 26, kam pelje blago. Voznik je bil vidno v zadregi in je le prosil, naj ga izpusti, nakoč ga je stražnik povabil na policijsko ravnanjstvo. Tu je voznik izpovedal, da vozi blago na račun nekega praporščaka (Maks Vogel), ki ga je prodal nekemu gostilničarju v Vodmaru. Izpovedal je nadalje, da je v teku 14 dni že trikrat pripeljal na račun iste 15 do 30 vreč ovsu k spedijski tvrdki Ranzinger. Pri kupčiji sta bila prizadeta tudi Franc Berčič, stanjujoč na Resljevi cesti št. 27 in Franc Makovec, stanjujoč na Selu. Ker je bilo očitno, da gre za dalekosežno tatvino na škodo erarja, se je oves zaplenil, in zadeva naznarija pristojni oblasti.

— Ranjen v trebuh je bil 18. maja 1919. ob 23. uri in sicer na Resljevi cesti Engelbert Franchetti, stanjujoč v Subicevi ulici št. 3. Franchetti je izpovedal, da je na cesti neki neznan človek stopil k njemu, ko je šel proti domu, ga udaril po glavi, mu vzel klobuk, vreden 100 kron, ter ga potem še sunil z nekim orodjem v trebuh in odšel. Ranjencu, ki je bil le lahko ranjen, je nudil dr. Rus prvo pomoč.

— Smrtni padec. Janez Vidic, 48 let star iz Černic, je pri Jankotu Vilarju na Dobu pomagal pri poljskih delih. Popoldne, dne 15. t. m. je šel na podstrežje po seno za živmo. Na krmilnici, kjer je strop lesen in trhel, se mu je vrlo ter je padel kake 4 metre globoko. Pri padcu si je zlomil tilnik in takoj umrl.

— Velika žepna tatvina. Trgovci I. J. se je pred par dnevi peljal v Zidan most. Komaj je v Ljubljani vstopil v voz II. razreda, v katerem ni bil razen njega nihče, je trdno zaspal. Blizu postaje Zalog se je prebudil in opazil, da mu je bil notranji žep suknjice prerezan in da mu je bila ukradena listnica z vsoto nad 10.000 kron in raznimi spisi. Trgovci I. J. sumi, posebno ker se je čutil, ko se je zdrnil, nenavadno slab in omamljen, da ga je neznani tat s kakim sredstvom omotil nakoč je tako trdno zaspal, da ni opazil, ko mu je bil suknjič prerezan in denar ukraden.

— Vlom v mestno lopo. Pred par dnevi je bilo vlomljeno v mestno lopo v Streliški ulici in odnešenih več strojih jermenov v vrednosti 1000 kron. Vlomilec, ki je moral biti kak neodrašen fantič, kar se sklepa po sledovih stopinj, je prišel od grajske strani na streho, odkril streho in se skozi odprto spustil v lopo. Po izvršeni tatvini je odšel po listi poti.

— Ukradeno je bilo dne 17. maja trgovki Mariji Ročelj na Sv. Petra cesti št. 38 več metrov belega chifona za srajce in sivega blaga z drobnimi črtami v skupni vrednosti 620 kron. Tatu trgovka ni mogla dognati, ker je bilo takrat, ko je blago zmanjkalo, mnogo kupcev v trgovini.

— Umobolni Vinko Polaj, 29 let star, je ušel dne 18. maja 1919. popoldne iz umobolnice na Studencu. Nosi siv klobuk, rjav suknjič, temne progaste hlače in čevlje z lesenimi podplati.

— Razglas o prihodnjem tečaju podkovske šole v Ljubljani. Novi šolski tečaj na podkovski šoli Slovenske kmetijske družbe v Ljubljani se prične dne 1. julija 1919. Poleg podkovstva se učenci podkovske šole uče tudi ogledovanja klavne živine in mesa. Kdor želi biti sprejet v podkovsko šolo, naj vloži prošnjo za sprejem ter naj ji priloži: 1. krstni list; 2. domovinski list; 3. zadnje šolsko spričevalo; 4. učno spričevalo v dokaz, da se je podkovstva izučil pri kakem kovaškem molstru.

5. npravstveno spričevalo. Sinovi slovenskih staršev, ki hočejo prosti za podporo, naj predložijo tudi ubožni list. Prošnje za sprejem v podkovsko šolo, naj se do 15. junija 1919. vpošljejo ravnanstvu podkovske šole v Ljubljani. Tečaj traja do konca decembra 1919. Kdor napravi skušnjo, more po zakonitih predpisih dobiti patent podkovskega mojstra; brez skušnje pa ne more nihče izvrševati podkovske obrli. — Pevci v podkovski šoli je brezplačen; učenci morajo skrbeti le za živež in potrebne šolske knjige. Stanovanje imajo učenci v šolskem posloju. — Učenci naj se zglašajo dan pred pričetkom tečaja v podkovski šoli v Ljubljani, Poljanska cesta št. 59. — Ker je v slovenskih krajih še vedno premalo v podkovstvu in spoznavanju kopitnih boleznih izučeni kovačev, ter izurjenih oglednikov klavne živine in mesa, naj bi skrbeta županstva, da dobi vsaka občina vsaj enega dobrega kovača in oglednika klavne živine in mesa.

— Skušnje na podkovski šoli v Ljubljani se bodo vršile dne 28. in 30. junija t. l., in sicer 28. junija skušnja iz podkovstva za kovače, ki niso obiskovali podkovskega tečaja, 30. junija pa za učence podkovske šole iz podkovstva in ogledovanja klavne živine in mesa. Kovači, ki hočejo delati to skušnjo, naj se pisмено javijo ravnanstvu podkovske šole v Ljubljani do 15. junija t. l. Ravnanstvo podkovske šole Slovenske mestne kmetijske družbe v Ljubljani.

— Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 11. do 17. maja 1919. Stevilo novorojencev 18, mrtvorojencev 4, umrlih 24. Od umrlih je domačinov 13, tujcev 11. Umrli so za tetiko 8, za samomorom 1, za različnimi boleznimi 13, za pljučnico 2. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli: za vrtico 1, za pegavico 1, za rijo 5.

Strokovno gibanje.

V nedeljo 25. maja 1919:

V Tržiču lesni delavci, predlinitarji. — Uro in kraj določijo sami. Poročevalec J. Brozovič.

Seja strokovne komisije za načelnikov Osrednjega društva bo v četrtek, dne 22. maja ob pol 6. zvečer v društvenih prostorih v Šelenburgovi ulici. Seja je njuna zlasti glede celjske konference. J. Milnar.

Odborova seja Osrednjega društva lesnih delavcev in ljubljanske podružnice se vrši v petek, dne 23. maja t. l. takoj po delu v društvenih prostorih. Polna udeležba dolžnost! Predsednik.

Splošna železničarska organizacija.

Uradne ure pri centrali se bodo pričeli z dnem 22. maja t. l. naprej ob delavnikih od 8. ure zjutraj do 3. ure popoldne. Ob nedeljah in praznikih ni uradnih ur.

Splošna žel. organizacija za Jugoslovijo, podružnica Sp. Šiška, priredi svoj redni občni zbor v torek 27. t. m. ob 7. uri zvečer v gostilni Marije Celarc. Dnevni red: Poročilo odbora in volitve novega odbora ter predavanje. Na polnoštevilno udeležbo vabi — Odbor.

Seja osrednjega društva kovačarjev se vrši v soboto, ob 6. uri zvečer v Mahrovi šoli.

Vestnik »Svobode«.

Društveni shod »Svobode« se vrši v soboto, dne 24. t. m. ob 7. uri zvečer v Zelini jami pri Sušniku. Sodrugi, sodružice, udeležite se shoda polnoštevilno.

Izlet v Vevče je v nedeljo popoldne. Sodrugi, sodružice, iz mesta, Glinic in Šiške naj se zbero ob pol 2. popoldne v Šelenburgovi ulici 6, II. nadstropje. Iz Vodmata, Most in Zelene jame naj počakajo v Mostah pri gostilni »pod Lipo«. Izleta se udeležijo pevski zbor »Svobode« in tamburški zbor.

Vse zunanje podružnice »Svobode« prosimo, da prei ko mogoče pošljejo natančen seznam o vsem izobraževalnem delu še izza časa bivše »Vzajemnosti« in do danes. Ako je mogoče, naj se po možnosti sporoči, koliko je bilo predavanj, dramatičnih predstav, koliko je knjig v knjižnici, Torej vse, kar spada v področje izobraževalnega dela. Ker moramo imeti v centrali natančen pregled o izobraževalnem delu naše stranke, prosimo hitro obvestila.

Trbovlje. Dramatični odsek društva »Svobode« ponavlja v soboto, 24. t. m. v dvorani gospe Forte F. S. Finžgarjevo igro »Divji lovec«. Sodelujejo mešani pevski zbor in delavski šramel pod podstvom g. Ličarja in Kolanca. Začetek ob 19. (7. uri)

zvečer. Po igri prosta zabava. Predprodaja vstopnic od petka naprej pri sodružici Bravac v »Delavskem domu«. K obilni udeležbi vabi odbor.

Kultura.

Koncert. V veliki dvorani hotela »Union« v soboto, dne 24. maja t. l. točno ob osmi uri zvečer koncert, ki ga priredita operna pevka gđna. Hana Pirkova-Igorova, bivša članica Nar. gledališča v Ljubljani, in gđc. Gusta Doubravska, klavirska virtuoziinja iz Prage. Spored: 1. a) Hoffmeister: Poletna noč. b) Skrlanc: Vizija. c) Skrlanc: Večerna impresija. d) Ravnik: Melanholija. 2. Suk: Pomladna idila. — Klavir. 3. a) Lajovic: Mati in dete. b) Lajovic: Mesec v izbi. c) Lajovic: Ah, takó prešla mi je mladost... d) Lajovic: Kaj bi le gledal... II. del: 4. a) Novák: U doli nového království. (V dolini novega kraljestva.) I. Prolog; II. Vir upanja; III. Epilog. b) Kovačovic: Slovácká. 5. a) Suk: Romanca. b) Smetana: Polka in F-dur. 6. Dvořák: Kéž duch můj sám! b) Dvořák: Bibiljska pesem. c) Smetana: Bohovně mocní! (Mogočni bogovi!) (Proroštvo iz opere »Libuša«.) — Vstopnice: sedeži po 12, 10, 8, 6, 5, 4, 3 K; stojšča po 2 K; za dijake in dijakinje po 1 K se dobivajo v predprodaji v trafikih v Prešernovi ulici in na večer koncerta pri blagajni.

Gospodarstvo.

Prošnje za izvoz in uvoz blaga. Podpisana podružnica naznanja, da izdaja izvozna in uvozna dovoljenja za celo kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev glasom zadnjih odredb samo Centralna uprava za trgovački promet sa inostranstvom v Beogradu, kamor se naj potem podpisane podružnice vlagajo tozadevne prošnje, katerih rešitev ne podpisana podružnica strankam dostavlja. — Podružnica Centralne uprave za trgovački promet sa inostranstvom, Ljubljana.

Razglas. Gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo ima v Dravljah večjo množino ploščatega kakor tudi nekaj okroglega železa, ki se ga bo oddajalo obrtnikom in drugim direktnim uporabnikom. Prekupi so izključeni. Tudi trgovcem se začasno ne oddaja. Seznam se nahaja v pisarni Gospodarske komisije, kamor naj se pošlje pismene vloge do 5. junija, iz katerih naj bo razvidna zaprosena množina in dimenzija. V Zalogu se nahaja večja množina starih železniških tračnic, dolgih 3—9 m. Gospodarska komisija jih bo oddajala le obrtnikom in direktnim uporabnikom. Pismene prijave naj se naslovi na Gospodarsko komisijo za stvarno demobilizacijo. Gospodarska komisija ima še nekaj voskevga nadomestila in cerizina. Svedarji naj stavijo ponudbe najkasneje do 15. junija Gospodarski komisiji.

Reprezentanca trboveljske premogokopne družbe za območje kraljevine SHS uraduje v Ljubljani, Knaflova ulica 13 (Bleiwelsova cesta 27).

Mirovna pogodba z Nemčijo.

Načelo.

Nemčija in njeni zavezniki priznajo svojo odgovornost za vse izgube in vse škode, ki so jih trpele alirane in asociirane sile na kateremkoli kraju, in Nemčija se zaveže povrniti vse škode, povzročene civilnemu prebivalstvu in njihovemu imetju.

Kategorije škod. Kompenzacija se bo dala za sledeče vrste škod:

Škode, povzročene civilistom v njih osebi ali v njih življenju (in njih preostalih, za katere so morali skrbeti ti civilisti) po vojnih činih;

Škode, povzročene civilistom, ki so bili žrtve okrutnosti, nasilja ali slabega ravnanja;

Škode, povzročene civilistom, ki so bile žrtve vseh činov sovražnika na zasedenem, preplavljenem ali sovražnem ozemlju (škoda na zdravju, na delazmožnosti ali časti), in preostalih, za katere so te žrtve skrbeli;

Škode, povzročene po vsakršnem slabem ravnanju napram vojnim ujetnikom; v kolikor se je škoda povzročila zavezniki narodom, tudi vse slične odškodnine ali nagrade vojaškim žrtvam vojne in osebam, katerih opora so bile te žrtve na podlagi francoskega tarifa.

Stroški za podporo, katero so dajale zavezniki vlade vojnim ujetnikom, njih družini ali njih podpirancem.

Vojaške podpore, katere so zavezniki vlade dale družinam in podpirancem mobiliziranih (na podlagi francoskega tarifa).

Škode, povzročene civilistom vsled tega, ker jih je sovražnik prisilil delati brez pravične nagrade.

Škoda na vsakršni lastnini, ležeci v kateremkoli kraju, ki je bila vzeta, zaplenjena, poškodovana ali uničena po sovražnikovih dejanjih, ali škoda, povzročena vsled neposredne posledice sovražnosti, ali vsled vojnih operacij.

Škode, povzročene po obliki predumov, glob ali izsiljevanja na škodo civilnega prebivalstva.

Medzavezniki komisija, imenovana Commission des Réparations, bo sporočila Nemčiji pred 1. majem 1921 znesek odškodnin, ki se ji tako naložijo, znesek, ki ga ni mogoče ugotoviti sedaj.

Stroški, potrebni za obnovo in zopetno sezidavo, se bodo cenili po izdatkih za popravilo v dobi, ko bo dela dovršena.

Ko bo komisija 1. maja 1921 določila okrogli znesek nemškega dolga, bo mogla vpoštevati obresti, ki odpadejo na vsote sorazmerne s povrnitvijo materialnih škod od 11. novembra 1918. do 1. maja 1921.

Od 1. maja 1921 bo nemški dolg nosil 5% obresti. Vendar pa ima komisija vso moč, da pozneje preceni, ali opravičujejo okoliščine spremembe obrestne mere.

Način vzpostavitve.

Vloga vzpostavljene komisije. Komisija za popravila obstoji iz po enega predstavitelja sledečih vellesil: Ameriške združene države, Britanski imperij, Francija, Italija, po enega zastopnika, ki se bo udeleževal sed po določeni vrstvi, Japonske, Belgije ali pa Srbije; proučevala bo perijodično plačilno zmožnost Nemčije ter določila višino in način izplačevanja po tej deželi.

Sedež te stalne pisarne je v Parizu.

(Dalle.)

Najnovejša poročila.

Nemiri na Bulgarskem.

LDU. Amsterdam, 21. (DunKU.) »Daily Herald« z dne 19. t. m. javlja, da se potrudile vesti o izbruhu resnih nemirov na Bulgarskem. V Sofiji je prišlo do krvavega spopada med posadko in revolucionarnim prebivalstvom, ki je zahtevalo, da se odstavi dosedanja vlada in izkliče sovjetska vlada. V Ruščuku in Varni so bili izgredi. Čete so se povsod branile nastopati proti ljudstvu.

Stavka na progi Varšava - Dunaj.

LDU. Moravska Ostrova, 21. (ČTU.) Krakovski listi javljajo, da je na progi Varšava-Dunaj znova izbruhnila stavka. Po navodilih boljševiških voditeljev so delavci zasedli remize in preprečili s svo vsako delo. Delavci, ki so na brestskem kolodvoru hoteli delati, so zapodili. Da preprečijo promet, so delavci poizkusili, porušiti tir, kar pa so železniške straže preprečile. Delavci so hoteli ustaviti vlak, ki te

vozi francoske generale v Varšavo. Ta vlak so obmetavali s kamenjem.

Razburjenje na Tirolskem.

LDU. St. Germain, 21. (DunKU.) Delegati tirolske deželne vlade v St. Germainu so brzojavili deželni vladi v Inostu: Mirovna delegacija smatra, da je veliko razburjenje na Tirolskem nastalo vsled tega, ker se zavlačuje objava mirovnih pogojev in je prebivalstvo vsled tega na nejasnem. Delegacija istotako obžaluje zavlačevanje, porablja pa ta čas, da se temeljito pripravi. Tirolski delegati se dan na dan posvečujejo skupno z vodstvom delegacije in obravnavajo z izkušeni veščaki vse možnosti, kako bi rešili lužno Tirolsko in se pri tem opirajo tudi na sklep deželnega zbora od 3. maja.

Ogrske čete zasedle Miskolcz.

LDU. Budimpešta, 21. (DunKU.) OKU. javlja: Ogrske čete so rano jutraj zlomile sovražnikov odpor in zasedle Miskolcz. Včeraj započete operacije so imele vseh in napredujejo. Peštanski delavski polki so imeli v teh bojih glavno vlogo. Med Apatfalvo in Betavasaro so uspešni boji. Oddelek Debrečincev je napadel Čehe pri Betavasari, ujel češki bataljon 300 moč in uplenil 35 strojnec ter mnogo materijala. Severno Szolnoka pri Tisarovu je ogrska kompanija prekorčila Tiso in odbila več rumunskih napadov. Na drugih frontah ničesar novega.

Ženska aktivna in pasivna volilna pravica na Francoskem.

LDU. Pariz, 21. (DunKU.) — Brezlično. Poslanska zbornica je dne 20. maja sprejela s 354 glasovi proti 97 glasovom zakonski načrt, ki daje ženskam aktivno in pasivno volilno pravico v vseh zastopstvih.

Francoska poslanska zbornica.

LDU. Versailles, 21. (DunKU.) »Matin« poroča: Poslanec Benoist je v zbornici stavil predlog, naj se imenuje poseben odsek 44 članov za proučevanje mirovnih preliminarij z Nemčijo, Avstrijo, Ogrsko, Bolgarsko in Turčijo. Vojni odsek je imenoval pododsek za proučevanje vojaških določb mirovne pogodbe. Kakor poroča »Petit Parisien«, je včeraj 140 poslancev vseh političnih skupin sklenilo, zahtevati od vlade, naj takoj dostavi besedilo mirovne pogodbe vsem članom zbornice in senata.

Wilsonova spomenica ameriškega kongresu.

LDU. Washington, 21. (DunKU.) Reuter poroča: V spomenici na kongres, ki je bila po kablu poslana iz Pariza v Ameriko, izjavlja predsednik Wilson med drugim: Vprašanje, ki je v vseh deželah najvažnejše, je delavsko vprašanje. Novi duh in nova organizacijska metoda se bo dosegla ne toliko potom zakonodate, kolikor potom skupnih posvetovanj in prostovoljnega skupnega dela kapitalističnih interesov in delavcev. Amerika bo imela izvršiti veliko in častno nalogo, ko se bodo obnavljala svetovna industrijska in trgovinska podjetja, da bi dosegla stari obseg in vzcvetela kot prej. Vsa naša zakonodaja bi morala te načrte in namene pospeševati. Wilson poroča tudi izboljševalni predlog glede ženske volilne pravice in izjavlja, naj se brzojavne in telefonske linije kakor hitro mogoče, železnice pa do konca tega leta vrnejo privatnim lastnikom.

To in ono.

Predzrna filologična razprava.

Česka filologična revija »Raff« prinaša zanimivo razpravo o stopnjevanju besede »pesek« (po češko »pěsěk«). Po mnenju pisatelja beseda pes, odnosno psíček izhaja pravzaprav iz »pěska«. Stopnjevanje se torej ne vrši iz besede pes, odnosno psíček, itd., marveč novsem obratno, to se pravi: pesek, psíček, pes itd. Zanimiv je nadej tudi naravoslovni zaključek te zani

mive razprave. Pisatelj trdi namreč, da »pěsěk« (po slovensko »pes«) vidi povsod samo tepene kužke. Pisatelj pripisuje seveda to lastnost njegovi pasji naravi. — Uredništvo revije pravi, da ne soglaša povsem z avtorjem, pač pa pritrdjuje njegovi razlagi in naravi »pěsěka«, ki vidi povsod samo ljudi — pardon — živali svoje vrste in svoje ponižne tepene usode.

Aprovizacija.

Prodaja ameriške masle in slanice. Pravkar je došla nova pošiljatev ameriške slanice in masle, ki utegne biti zadnja. Ker se namerava blago takoj razdeliti, pozivljamo vse občine, aprovizacije ter industrijska podjetja, da se nemudoma oglašajo s svojimi potrebščinami pri Vnovčevalnici za živino in maslo v Ljubljani. Blago je prvovrstno ter stane 20 K za kg v Ljubljani. Kupnino je treba odšteti pri prevzemu. Pripomnimo, da blago ne pošiljamo pod nobenim pogojem po železnici radi prevelikega rizika, temveč mora vsakdo sam blago prevzeti v Ljubljani in odpraviti.

Izdajatelj: Josip Petelan.

Odgovorni urednik:

Rudolf Golouh.

Tisk »Učiti« tiskarne v Ljubljani.

Sprejmeta se dva

stavbena risarja

za čas gradbenih del pri rudniku v Rajhenburgu. Reflektantje morajo imeti odgovarjajočo prakso pri uporabi graditve in merjenja železnice. Tozadevne prošnje je vpsolati do najpoznejše koncu meseca maja na reprezentanco trboveljske premogokopne družbe v Ljubljani, Knaflova ulica 18, letim je priložiti prepise izprijčeval, navesti je treba v prošnji plačilne pogoje, osebne podatke in reference.

Trboveljska premogokopna družba sprejme proti takojšnemu vstopu

„gospodično“

zmožno popolnoma stenografije, strojeplaja, slovenskega jezika v govoru in pisavi. Reflektantje zmožne tudi hrvatskega jezika imajo prednost. Predstaviti se je osebno pri reprezentanci zgoraj imenovane družbe v Ljubljani, Knaflova ul. 13 in sicer od 11—12 dop. in od 3—5 popoldne.

Prva slovenska kavarna.

Kavarna „Central“

v Mariboru, Gosposka ul. 21

(lastnik Gjuro pl. Valjak)

se priporoča jugoslovanskemu občinstvu.

Prva slovenska kavarna.

Pohištvo

za delavska stanovanja iz mehkega lesa. Spalne sobe, jedilnice, sobe za gospode, vseh vrst lesa, in oblik. Kuhinjske oprave, železno pohištvo, tapetniške oprave zelo poceni v trgovini pohištva

Karl Preis, Maribor, Stolni trg štev. 6.

Nakup neprisljen!

Ceniki zastonj!

Zahvala.

Vsem prijateljem in sorodnikom, ki so imeli posla ob času pogreba moje soproga, posebno g. Kovaču in g. Malovrhu za nagrobni govor, in za obilo udeležbo sprejema se najlepše zahvaljujem. Isto se zahvaljujem tudi godbi, ki je spremljala mojega soproga k zadnjemu počitku.

Brastnik, dne 16. maja 1919.

Zaljubljeni:

Orsula Kuhar, soproga.

Matilda, Julija, Viktorija, Ana, hčerke.

Avgust, Herman, sinova.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po čistih

Rezervni zaklad nad K 1.100.000.

2%

brez odbitka rentnega davka.

— Ustanovljena l. 1881. —